

POBIJAĆ (24) *vb impf*

o oraz a jasne.

inf pobijać (4). ◇ *praes 1 sg* pobijam (1). ◇ *3 sg* pobija (5). ◇ *3 pl* pobijają (7). ◇ *praet [1 sg m - em pobijał.]* ◇ *3 sg m* pobijał (1). *f* pobijała (2). ◇ *3 pl m pers* pobijali (1). ◇ *imp 2 sg* pobijaś (2). ◇ [*impers praet* pobijaño.] ◇ *part praes act* pobijając (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde także XVII w.

1. *Pokonywać [kogo]* (8) : A s tym poilkkiem Stephan Turkow bárdzo częłto mężnie porażał/ y wielkie ich woyská pobijał *StryjKron* 662; *KmitaSpit* A3.

[*Szereg*: »porażać i pobijać«: żem nie dopuścił Tatar w ziemią WKMci a czasem-em się też dostrzegał, gdy szli z ziemie WKMci, których-em za łaską Bożą [...] porażał i pobijał. *MemorPretw* 846.]

Przen (6) : Nicci to inłzego nie czyni/ iedno iż nas pobijaią ony łzy Páná nálezgo/ który wítawicznie płącze á nárzeka nád námi *RejZwierc* 195.

pobijać czym (2): Kriftus nas łzami łwemi pobija *RejZwierc* Aaa4v, 195 *marg.*

Przysłowie: *RejPos* 126v; A tom też widział iż złościwego zówždy pobijałá złość iego. *RejZwierc* 40.

a) *Pokonywać w dyskusji [czym]* (1) : Tym tedy pierwżym słowem/ iáko gromem/ Ian S. pobija ták Ebionity y Sámofoáteny/ [...] iáko y Ariany *WujNT* 304.

2. *Zabijać, uśmiercać wiele; iugulare omnia, iugulationem magnam facere, mactare Cn [co (pl a. sg w funkcji pl) (w tym: żywotne (2)) (3) : Interneco, Wziłtko potrącam/ pobiyam/ wykorzeniam. Mącz* 243d.

a. *Zwierzęta* (2) : [Tamże poddani KJM dali sprawę, że w tem lesie zwierz ma dobre stanowisko, którego poddani biskupi wiele każdy rok pobijają. *LustKraak* I 73.]

pobijać czym (2): *HistAl* [I3]; Ięli plwác ná żorawie/ iák wężom działaią/ Y tłzczemi ich ślinami siłá pobiiaią. *KmitaSpit* C.

3. *Uderzać dla nadania ruchu* (4) :

a. *Uderzać z góry, aby coś zagłębiło się w podłoże [co czym]* (2) : Organum, [...] Nieyákie naczynie ręczne którym co pobiyáyą/ Potłukáyą/ buduyą álbo łpráwuyą. *Mącz* 268c.

pobijać w co (1): *Fistuca*, *Młot*/ *Kula Kloc* álbo *Báran*/ *Táran* którym pale á zwłászczá mołtowe w ziemię wbiáyą/ Też którym kámienie w ziemię pobiyáyą kiedy brukuyą. *Mącz* 128d; [za 1 bolcz czo gim insse pobiano w drzewo fl. 5 *RejestrBudGal* 49].

b. *Uderzać z boku, aby nadać ruch do przodu [czym czego]* (1) : *Discus*, [...] Okrągła łzibá kámienna/ miedziana/ álbo żelázna/ którą przed tym grawáli młodzi ludzie/ yako v nas przed czały chłopłtwo krąg w pośród wsi zwykli gráwác/ kiymi kręgu pobiyayąc. *Mącz* 90c.

c. *Uderzać, aby coś obróciło się częściowo dookoła osi [czym czego]* (1) : *Plectrum*, [...] Młotek którym łtrón náciągáyą/ *Stroyą*/ *Symphonały* y pobiyáyą goździków. *Mącz* 303d.

4. *Pokrywać dach gontami, dachówkami; contabulare tectum, contegere domum scandulis, pertegere villam, tegere tabulis Cn [w tym: co (5)] (7) : [Miedzy przygodne mężoboyłtwo/ [...] y to też bywa policżono/ gdyby kto dom pobijaiąc/ álbo co iáwnie muruiąc/ drugiego z przygody zabił *SzczerbSpecSax* 245.]*

pobijać czym (3): [áby [...] to wiedzieli/ żeć to iuż látá nie oné/ [...] które złotémi álbo tłuftémi zwano/ [...] kiedy z kiełbas płoty pleciono/ á półciámi y gomołkami domy pobijano *JanWróż* 24 (*Linde*).] Cf »pobijać gontami«.

[*pobijać na czym*: za szkudły, co na ganku pobi[j]ano, kopę [gr] *InwMieszcz* 1585 nr 271.]

W połączeniu szeregowym (1): Azafz go [*dom*] nie lepiej omywác álbo z nowu pomálowác/ oblepiác/ pobijác/ áby przedfię ftał w oney mocności fwey poki może być? *RejZwierc* 172.

W przeciwstawieniu: »drzeć ... pobijać« (1): A práwie fle [!] fnać z rozumem mija Kto iedno drze á drugie pobiyą *RejRozpr* K3.

Przysłowie: Widzę iż zwonice odzieraia Závždy gdy ten kościół pobiyą [*lege*: pobijają] *RejRozpr* K3.

Zwroty: »pobijać gontami (gonty (1))« [*szyk zmienny*] (3): *RejWiz* 84v; kazał Bolefław przeciw ich chytróści kilká domow czynić około zamku y pobijác gonthámi *BielKron* 349v; *GostGosp* 96.

»w mech pobijać« (1): Defkami pobićia ma fie káždy ftrzedz/ bo źimie ták wiele śniegu bywa pod nimi/ iáko ná dworze: gontámi w mech pobijay/ wydzielz śniegu *GostGosp* 96.

Przen (1) :

W połączeniu szeregowym (1): *RejZwierc* 172 cf *W porównaniu*.

W porównaniu (1): Tákże też thy gdyś przyfzedł ku fwym fzedziwym láthom fwoim/ á iżci fie iuż działem tá Spártá doftála/ iuż iey fobie nie mierz/ iuż ią fobie przychędażay nádzieią á vważną ftałością fwoią/ iuż ią fobie iáko dobry gofpodarz on ftháry dom fwoy ochędażay/ pobijay/ ocieray/ boć y dłużey potrwać może/y lepřzey rofkořzy gdy gi fobie chędożyć á zdobić będziefz w nim vżyć możefz *RejZwierc* 172.

5. *Nakładać obręcze na naczynie drewniane; vincire dolium (plumbo) Mącz, Cn; alligare dolium Mącz; cingere vasa circulis, viere, vincire (dolia materia quærnea) Cn [co]* (2) : Alligare et vincire dolia Cato, Pobiyác fátki domowe. *Mącz* 193b; á iáko gdy obręczy z beczki opadáią á nikt ich nie pobija/ wřzytka fię rozřypuie. *SkarKazSej* 659a.

6. [*Tłuc, rozbijać; dare stragem Cn [co]*]:

Fraza: »grad pobija«: Więć fortuná pořpolicie złym ludzióm fłuży/ á grad dobrych ludzi pobiiá zboża. *SenekaGórn* 14.]

Synonimy: 1. *porażać, zwyciężać*; 2. *mordować*; 6. *tłuc*.

Formacje współrdzenne cf **BICĆ**.

Cf **POBIJANIE**